

JANUARI	
22-23	Regiondagar / Njurtransplantation Göteborg
MARS	
6-7	Nordiatrans Kongress Fredriksdal, Norge (se information t.h.)
23	Seminarium om donationsfrågor Svenska Läkaresällskapet, Stockholm www.donationsradet.se
APRIL	
16-17	Svensk transplantationsförenings vårmöte Malmö www3.svls.se/sektioner/tp/varmote.htm
MAJ	
4-5	EDHEP Hindås (se information t.h.)
AUGUSTI/SEPT	
30/8-2/9	ESOT kongress Paris, Frankrike www.esot.org
SEPTEMBER	
9-12	International small bowel transplant symposium Bologna, Italien www.isbts2009.com
14-15	Möte för donationsansvariga läkare i Västra Götaland Göteborg (inbjudan kommer)
24-26	International transplant nurses society symposium (ITNS) Montreal, Kanada www.itns.org
OKTOBER	
4-6	ISODP och ETCO kongress Berlin, Tyskland www.isodp2009.org
10	Europeiska donationsdagen

NORDIATRANS
 Välkomna till Nordiatrans XXXVII kongress
 6-7 mars 2009, Fredrikstad, Norge
 Tema: Infektion i dialys- och transplantationsperspektiv
 För information
www.nordiatrans.com

EDHEP EUROPEAN DONOR HOSPITAL EDUCATION PROGRAMME

Konsten att möta människor i svåra situationer

EDHEP är ett utbildningsprogram som riktar sig till läkare och sjuksköterskor som arbetar inom intensivvården. Deltagare i kursen tränas i att möta människor som är i svår kris pga nära anhörigs död och att då ta upp frågan om donation.

Moderatorer: *Daniel Brattgård*, sjukhuspräst
Margareth Brynolf, psykoterapeut.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset deltar i ett europeiskt samarbete i dessa utbildningsfrågor.
 Datum för aktuella utbildningar, se kalendarieret.

Förfrågningar: TRANSPLANTATIONSKOORDINATOR
Charlotte Lovén tel 031-342 70 45 charlotte.loven@vgregion.se
Suzanne Malmros tel 031-342 83 99 susanne.malmros@vgregion.se

2006 2007 2008 2009...

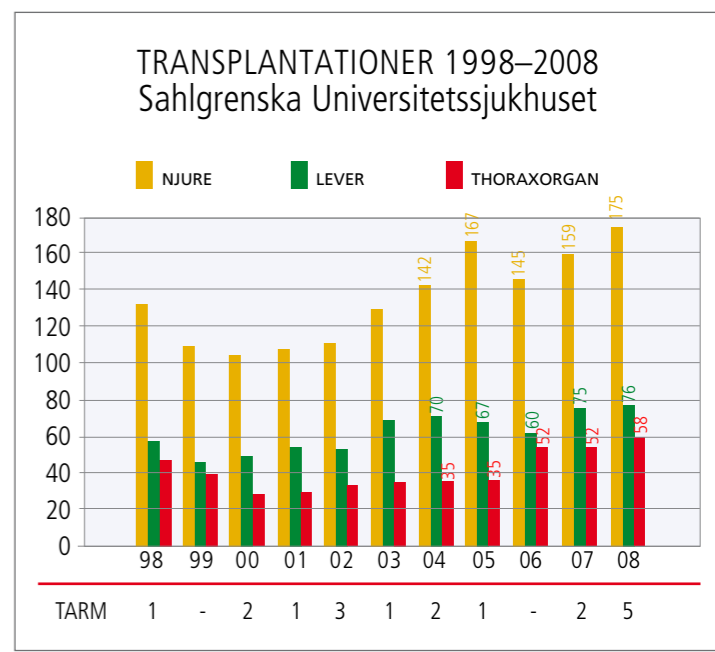
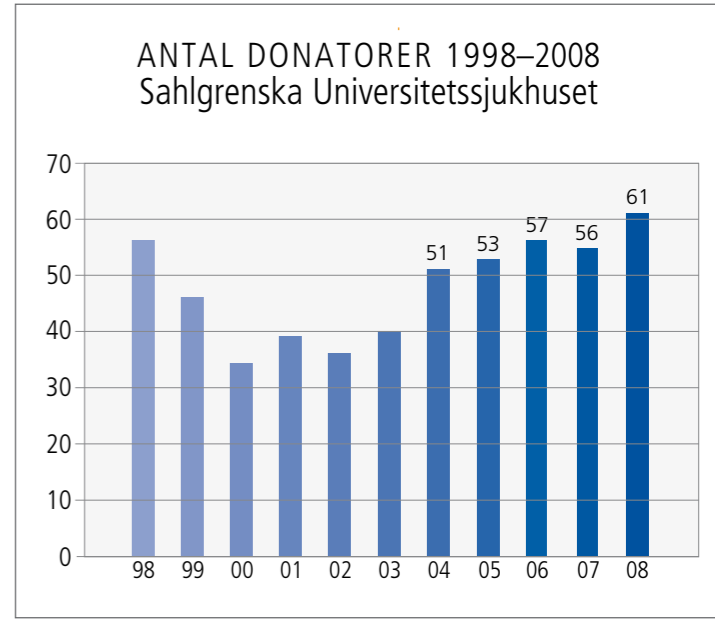
"... All time high"

2008 blev ett ur transplantationssynpunkt bra år. Vi har aldrig transplanterat så många organ tidigare: 175 njurar, 76 leverar, 23 hjärtan, 1 hjärt-lung, 17 singellungor och 17 dubbellungor. Tarmtransplantationsverksamheten fortsätter att växa och förra året gjordes 5 transplantationer där tarm var ett av organen. Även i Sverige i övrigt var transplantationssiffrorna höga. Glädjande är att antalet donatorer stadigt har ökat de senaste åren, vilket är en förutsättning för att alla dessa transplantationer ska bli möjliga. Orsakerna är säkerligen flertaliga, men helt klart är att den ökade satsningen från Socialstyrelsen och Donationsrådet spelar en stor roll liksom införandet av donationsansvariga läkare och sjuksköterskor vid samtliga sjukhus i Sverige.

2009 kommer att innebära en del förändringar för transplantationsverksamheten i Göteborg. Den mest påtagliga förändringen är flytten till nya sjukhusbyggnaden i maj i år. Nybildandet av den Regionala Donationsenheten blir en spännande verksamhet för transplantationskoordinatorerna /donation att utveckla tillsammans med deras nya chef Bengt-Åke Henriksson, anestesilog. Enheten är placerad under kvalitetsdirektör Ing-Marie Bergbrant som ingår i sjukhusdirektörens stab.

Då jag från och med mars månad tillträder tjänsten som chef för transplantationsverksamheten vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, vill jag ta tillfället i akt att tacka alla som jag haft förmånen att få arbeta med i transplantations- och donationssammanhang. Det har för min del varit 15 mycket givande och stimulerande år vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset som jag definitivt inte velat vara utan. Stort tack till er alla.

Lars Bäckman
 DOCENT, ÖVERLÄKARE

Efter 11 år med Transplantationsnytt – nu tar denna era slut

Och med detta nummer är det exakt 11 år sedan min tidigare kollega Ulla Norberg tillsammans med Lars Bäckman startade Transplantationsnytt. Efter tre år lämnade Ulla över ansvaret som redaktör till undertecknad, då hon bytte arbetsplats till Socialstyrelsen. Idag har vi en upplaga på ca 1 300 ex i pappersform. Dessutom finns tidskriften på Internet och det är roligt att så många hittat hit. Detta syns bl.a. på att Transplantationsnytt är ofta förekommande som referens i olika typer av uppsatser som berör donation

och transplantation. Tidskriften har haft som mål att vara populärvetenskaplig men har också velat delge reserapporter och andra reportage inom området, då oftast med ett perspektiv utifrån Göteborgsregionen. Särskilt roligt har det varit när vi fått vara först med att presentera någon medicinsk nyhet inom området. Den uppmärksamme har nu reagerat på imperfektformen i texten vilket antyder att detta är det sista numret av Transplantationsnytt. Orsaken är att Lars Bäckman flyttar till Uppsala (se sid. 1) och undertecknad övergår till

den Regionala Donationsenheten på Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Men då vi fått indikationer på att Transplantationsnytt har fyllt ett behov så har vi tagit initiativ till att starta en ny tidskrift för att bevaka frågor rörande donation och transplantation i Sverige, utifrån ett verksamhetsperspektiv. Första numret beräknas utkomma till Svensk transplantationsförenings vårmöte i Malmö, april 2009. Namnet på den nya publikationen får förbli en hemlighet tills då. Tack för dessa år och på återseende.

Anne Flodén

Känd från TV eller...

Under hösten har donations- och transplantationsverksamheten i Göteborg haft tillskott av ett filmteam. Produktionsbolaget Eyeworks intog enheten för att dokumentera verksamheten och efter ett tag kom dessa personer att bli välkända ansikten för oss. I början kändes det konstigt med den ständiga närvaron av kamera och mikrofon, men efter ett tag glömde man nästan att de fanns där. Det var ett härligt gäng att samarbeta med. Nu ska

det bli spännande att se det färdigklippa materialet, även om det är med viss oro över hur man kommer att ta sig ut i TV-rutan. Patienter i behov av transplantation är grunden för hela denna verksamhet. Att det samtidigt finns personer villiga att donera sina organ är en förutsättning. Jag hoppas att denna programserie kommer att "gå igenom rutan" och engagera svenska folket. Om fler säger Ja till donation och meddelar sin vilja, kommer det att innebära att vi kan hjälpa fler människor till livet, med ökad livskvalitet.

En programserie om åtta program kommer att visas i SVT 2, med planerad start vecka 7.

Anne Flodén

Göran Dellgren ny sektionschef för hjärt- och lungtransplantation på Sahlgrenska

Göran har delvis vuxit upp i Göteborg och efter sjöofficersutbildning i flottan läste han medicin på Karolinska Institutet i Stockholm. Efter AT-tjänstgöring i Örebro började han på thoraxkliniken på Karolinska Universitetssjukhuset och avslutade specialistutbildningen på Huddinge. Därefter arbetade han i Toronto, Kanada som "clinical and research fellow" på Toronto General Hospital med vuxen hjärkirurgi i ett år, samt på Hospital for Sick Children med barnhjärkirurgi i ytterligare ett år. Han återvände år 2000 till Huddinge Universitetssjukhus, blev överläkare i thoraxkirurgi och var med och startade hjärttransplantationsprogrammet. Han disputerade 2002 och deltog i fusionen av thoraxkliniken mellan Karolinska och Huddinge sjukhus 2004 i Stockholm.

Göran tycker det skall bli mycket spännande att få arbeta på TransplantationsCentrum i Göteborg och där leda hjärt- och lungtransplantationsverksamheten samt även arbeta på thoraxkirurgiska kliniken, som ju är Sveriges största thoraxkirurgiska verksamhet, med den största thoraxtransplantationsverksamheten. På Sahlgrenska har det genom åren utförts nästan 800 thoraxtransplantationer, fördelat på ca 370 lungtransplantationer och ca 430 hjärttransplantationer.

- Att efterträda Folke Nilsson var ett oemotståndligt erbjudande och en stor förmån för en som brinner för thoraxtransplantation, säger Göran. Den här verksamheten är ju redan idag fantastiskt välfungerande men nu skall vi försöka att ytterligare höja kvaliteten och resultaten inom thoraxtransplantation.

- Vi står 2009 inför strukturförändringar inom thoraxtransplantationsvården i och med att Socialstyrelsen beslutat att hjärt- och lungtransplantation skall bedrivas som rikssjukvård och vi vill naturligtvis även fortsättningsvis vara en stark aktör på detta område. Förutom att stärka organisation och patientvården kring klinisk

thoraxtransplantation avser vi även att öka aktiviteterna inom klinisk och experimentell transplantationsforskning.

TransplantationsCentrum kommer även att öka aktiviteterna gentemot alla inremitterande samt intensivifiera externa utbildningsansträngningar. Vi vill försöka underlätta kommunikation och förbättra patientflödena i syfte att inte bara få ännu

bättre resultat utan även mer nöjda patienter och inremitterande.

Slutligen vill Göran uppmana alla att kontakta honom rörande synpunkter kring hjärt- och lungtransplantationsverksamheterna. Han tar tacksamt emot alla förslag till förbättringar eller andra synpunkter i denna för oss och patienterna mycket viktiga verksamhet.

Kontakt med Göran via e-post:

goran.dellgren@vgregion.se

ETCO symposium
Riga, Lettland
3-5 oktober 2008

Under tre intensiva dagar deltog ca 250 transplantationskoordinatorer, och andra med relation till donationsverksamheten, i detta europeiska symposium i Riga. Det är roligt att Europa tycks ha ökat att även inkludera USA, Australien m.fl.!

Några skandinaviska transplantationskoordinatorer på symposiet i Riga

Mötet inleddes med olika workshops. Själv deltog jag i "Communication skills" där vi gick igenom hur man bygger upp en vetenskaplig studie och presenterar resultaten, men även hur man hanterar media och hur man kan använda dem till att få ut sitt budskap. Vi fick också under realistiska former öva olika intervjusituationer. Åh, så nyttigt!

På eftermiddagen drog det stora mötet igång. Man hade organiserat programmet på ett nytt sätt som gjorde att det blev väldigt lärorikt. Olika teman lyftes fram och inleddes med tre utvalda abstrakts relaterade till ämnet. Några av de ämnena som lyftes fram var: Handläggning och vård av donator, Donation efter hjärtstopp, Levande donation och Kvalitetssäkring i donations-/transplantationsprocessen. Programmet kompletterades med "chair-ledda" postervandringar, organiserade efter teman. Själv presenterade jag resultaten av en fenomenografisk studie över IVA-sjuksköterskors olika uppfattningar av organdonation, utifrån erfarenheten av att vårda potentiella organdonatorer. Även Donationsrådets kartläggning av antalet möjliga donatorer i Sverige presenterades.

Att få möjlighet att träffa kollegor, bygga kontakter och få erfarenhetsutbyte är en annan viktig del i dessa möten och som underlättar vid kommande samarbete i skarpt läge.

Anne Flodén
TRANSPLANTATIONSKOORDINATOR/DONATION

TOTAL ARTIFICIAL HEART

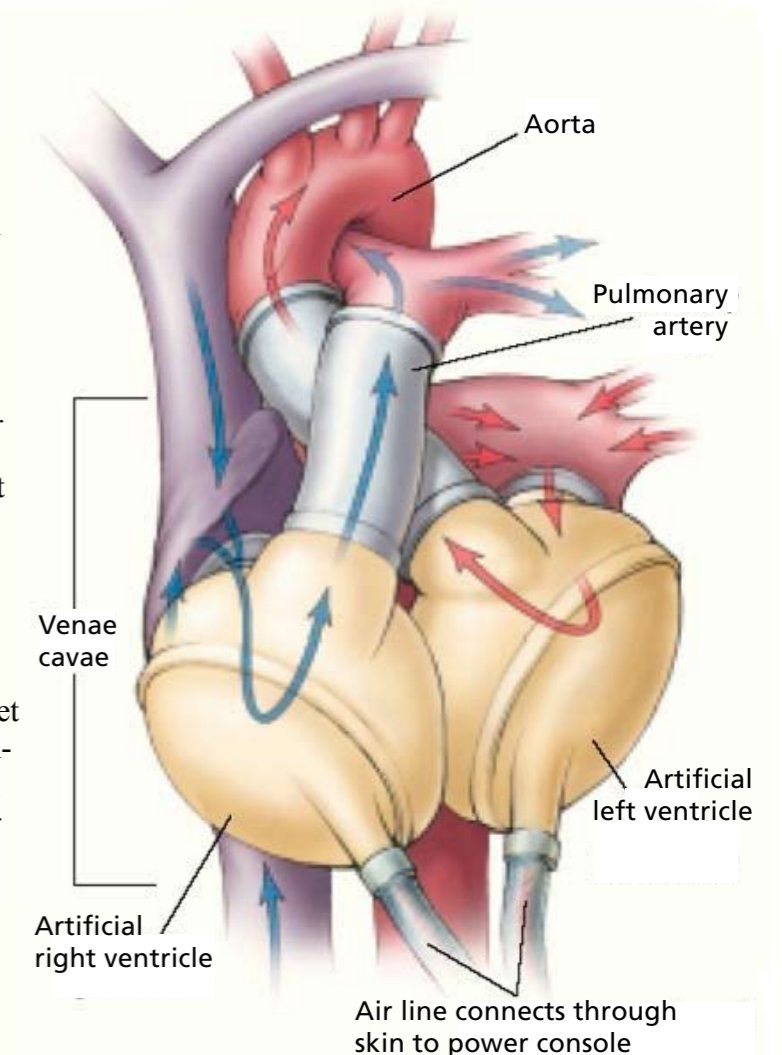
Ny behandling vid terminal hjärtsvikt på Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Sedan några månader tillbaka finns på Sahlgrenska en totalt implanterbar mekanisk hjärt pump ("total artificial heart", TAH) för de allra sjukaste patienterna. Detta system kan användas till patienter med uttalad biventrikulär svikt, dvs. svikt på båda hjärtkamrarna, men även till de hjärtsviktpatienter som samtidigt har multiorgansvikt.

Detta TAH-system kan endast användas till patienter som är möjliga att hjärttransplantera i ett senare skede och där patienterna är för sjuka för att kunna vänta på vanligt sätt utan mekanisk assist. Idag finns på flera thoraxkliniker i landet tillgång till s.k. vänsterkammerassist ("left ventricular assist device", LVAD) som är utmärkta mekaniska pumpar som kan stödja den vänstra kammarens funktion och är helt implanterbara, vilka kan användas för patienter med vänsterkammersvikt fram till hjärttransplantation.

Den stora fördelen med TAH är alltså att systemet kan användas på den svårast sjuka hjärtsviktpatienten med uttalad biventrikulär svikt och möjligheten gäller även de hjärtsviktpatienter som samtidigt har multiorgansvikt där en LVAD förblir otillräcklig.

Efter att TAH-systemet införts har Sahlgrenska Universitetssjukhuset, som hjärttransplantationscentrum, en komplett arsenal hjälpumpar för att klara de flesta patienterna fram till den mer långsiktiga lösningen, dvs. hjärttransplantation.

Göteborg först i Sverige med att inoperera ett "TAH Cardiowest – hjärta"

En man i 30-årsåldern, sedan tidigare väsentligen frisk, men med ett par månaders tilltagande besvär av orkeslöshet och konditionsnedsättning inkom Sahlgrenska i september 2008. Han utreddes och konstaterades ha hjärtsvikt och återkom en månad senare med svår hjärtsvikt i båda kamrarna och nedsatt njur- och leverfunktion.

Patienten bedömdes för sjuk för att transplanteras primärt, varför han optimerades på thoraxintensiven och opererades sedan med ett TAH-system den 15 oktober 2008. Efter ett par veckor på intensiven överflyttades han med välfungerande pump till vårdavdelningen och återhämtade sig så snabbt att han bedömdes som transplantabel den 7 november. Hjärttransplanterad blev patienten sedermera den 25 november och överfördes till vårdavdelning den 2 december, och efter ett väsentligen okomplicerat vårdförlopp skrevs patienten hem efter nyåret 2009.

Sammanfattningsvis visar detta att vi nu har ett nytt värdefullt instrument tillgängligt, TAH-systemet, för att rädda de allra svårast sjuka hjärtsviktpatienterna fram till en hjärttransplantation.

Ulf Kjellman
SEKTIONSCHEF MEKANISK ASSIST

Göran Dellgren
SEKTIONSCHEF HJÄRT- OCH LUNGTRANSPLANTATION